

Motion till riksdagen 2020/21:4014

av **Christina Høj Larsen m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2020/21:182 Kompletterande regler för uppehållstillstånd vid gymnasiestudier

1 Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att de åtgärder som föreslås i propositionen för att underlätta för utlänningar att kvalificera sig för permanent uppehållstillstånd bör omfatta samtliga personer med tillfälliga uppehållstillstånd enligt lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, och detta tillkännager riksdagen för för regeringen.

2 Inledning

Regeringen föreslår genom proposition 2020/21:182 Kompletterande regler för uppehållstillstånd vid gymnasiestudier ändringar i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå för att underlätta för utlänningar som omfattas av den lagen att beviljas permanent uppehållstillstånd vid försörjning. Regeringen föreslår att tiden som en utlänning har på sig för att etablera sig på arbetsmarknaden och kvalificera sig för ett permanent uppehållstillstånd vid försörjning efter att ha fullföljt sin utbildning ska förlängas från sex till tolv månader, att studiemedel för halvtidsstudier ska kunna beaktas när man bedömer om försörjningskravet för permanent uppehållstillstånd är uppfyllt och att en viss form av subventionerad anställning, en s.k. yrkesintroduktionsanställning, ska kunna ligga till grund för permanent uppehållstillstånd.

Förslagen lämnas mot bakgrund av det skärpta arbetsmarknadsläge som har uppstått till följd av spridningen av sjukdomen covid-19. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 20 juli 2021 och gälla till utgången av juni 2023.

3 Förslaget bör omfatta fler

I coronakrisens spår har det gjorts politiska överenskommelser för att människor inte ska drabbas orimligt av pandemins konsekvenser inom snart sagt samtliga politikområden, förutom migrationspolitiken. Vänsterpartiet har tagit flera initiativ inom politikområdet och är mycket kritiskt till att övriga partier inte ansett att den praktiska vardagen för människor med t.ex. arbetstillstånd eller uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen varit tillräckligt angelägen att lösa. Mot den bakgrunden välkomnar vi regeringens förslag men anser att det är otillräckligt.

Regeringen motiverar förslaget utifrån spridningen av covid-19 och de effekter pandemin haft på arbetsmarknaden. Regeringen menar att det därmed finns skäl att tillfälligt underlätta för utlänningar som omfattas av de försörjningskrav som gäller för att kvalificera sig för ett permanent uppehållstillstånd i Sverige. Vänsterpartiet instämmer i regeringens bedömning och menar att behovet av dessa förslag också tydligt belyser bristerna i den nu gällande migrationslagstiftningen samt de förslag som regeringen avser att lägga på riksdagens bord inom kort. Frågan är dock varför dessa undantag ska begränsas till dem som omfattas av den s.k. gymnasielagen. Regeringen besvarar den frågan med att många andra åtgärder har vidtagits för jobb, anställda och arbetssökande med anledning av spridningen av covid-19. Dessa åtgärder träffar dock även dem som omfattas av den s.k. gymnasielagen, varför frågan kvarstår.

Pandemin har haft mycket stor påverkan på arbetsmarknaden. Möjligheterna att få en sådan inkomst som krävs för att få permanent uppehållstillstånd eller möjlighet att återförenas med sin familj är kraftigt begränsade, till följd av pandemin. Detta gäller samtliga personer med tillfälliga uppehållstillstånd enligt lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Vänsterpartiet anser därför att undantagen i propositionen bör omfatta samtliga de personer som beskrivs ovan.

Regeringen bör återkomma med förslag om undantag från försörjningskrav för samtliga personer med tillfälliga uppehållstillstånd enligt lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4 Regularisering

Vänsterpartiet anser att det behövs en tydligare reglering i lagstiftningen för dem som levt i Sverige under lång tid utan tillstånd, en form av regularisering. Behoven av en lösning för dessa grupper har aktualiserats under coronapandemin, som lett till en ökad utsatthet och osäkerhet.

Lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (begränsningslagen) har, tillsammans med flera andra ändringar av migrationspolitiken de senaste åren, lett till ett ökat antal papperslösa och till större utsatthet och osäkerhet inom gruppen. Bland annat behövs en långsiktigt hållbar lösning för dem som omfattas av den s.k. gymnasielagen, men också för andra som drabbats av lång väntan, ovisshet och rättsosäkra asylprocesser.

De som omfattas av den s.k. gymnasielagen kom till Sverige som barn och sökte skydd här undan krig och förtryck. De flesta kom innan migrationspolitiken svängde, innan högerpolitiker och borgerliga ledarsidor började skrika om systemkollaps och

innan riksdagen bestämde att vi skulle ha så sträng asyllagstiftning som möjligt. Genom gymnasielagen skulle de få en ny chans, men lagen var så dåligt konstruerad att den ovisshet och oro som drabbat gruppen kvarstår. Vänsterpartiet såg bristerna och försökte åtgärda dem, men regeringen var inte intresserad och nu lever många ensamkommande med konsekvenserna. I debatten kallas de för ”vuxna män utan asylskäl”. Sanningen är att det handlar om barn som sökte och behövde skydd i Sverige. De har behandlats fruktansvärt illa till följd av politiska beslut och har hunnit bli vuxna under tiden.

När vi ser att ensamkommande far illa, att det psykiska lidandet växer, med en kraftig överrepresentation av självmord inom gruppen som följd, att de utnyttjas i brottslighet och är en del av ett växande skuggsamhälle så måste vi agera. Det är politiska beslut som skapat problemen och politiska beslut som kan åtgärda dem. En stor del av de ensamkommande som lever i Sverige har stadgat sig här. De har skaffat vänner och familjer, de har lärt sig språket, engagerar sig i föreningslivet och kämpar med studierna – som alla andra unga människor. Det svenska samhället har dessutom investerat i dem och de är nu en del av Sverige. De är redo att bidra till samhället och de behövs i ett Sverige med en åldrande befolkning. Till följd av coronapandemin har utsikterna att få de jobb som krävs för permanent uppehållstillstånd försämrats avsevärt. Utan politiska beslut som löser situationen kommer en stor del av gruppen att tvingas leva som papperslösa i Sverige.

De ensamkommande barn och unga som varit i Sverige i över ett år ska beviljas permanenta uppehållstillstånd.

En lösning behövs också för alla andra som drabbats av bristerna i den lagstiftning som gällt under senare år. Hur en sådan lösning ska utformas, vilka avgränsningar som behöver göras och vilka som bör omfattas är komplexa frågor som kräver närmare granskningar. Vänsterpartiet anser därför att regeringen bör tillsätta en utredning som undersöker möjligheterna att införa en form av regularisering. Det finns olika liknande regleringar i andra länder som en utredning bör undersöka.

Regeringen bör utreda möjligheten att införa en form av regularisering för den som levt i Sverige under en längre tid, oavsett tidigare uppehållsrättslig status.

Christina Höj Larsen (V)

Gudrun Nordborg (V)

Linda Westerlund Snecker (V)

Jon Thorbjörnson (V)

Jessica Wetterling (V)